

Казанжи И.В.

**ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ
БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ В КЛАССИЧЕСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ**

В статье раскрывается значение компетентного подхода в подготовке будущих специалистов в классическом университете; раскрыты составляющие профессионально-воспитательной компетентности учителей начальной школы.

Ключевые слова: компетентный подход, профессионально-воспитательная компетентность, готовность к воспитательной работе.

Kazanzhy I.V.

**THE FORMATION OF THE PROFESSIONAL PEDAGOGICAL COMPETENCE OF THE
ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS IN THE CLASSICAL UNIVERSITY**

The article is devoted to the meaning of a competent approach in the future specialists' training in a classical university; the components of school teachers' professional educative competence are described here.

Key words: competent approach, educative competence, readiness to the educational work.

УДК 371.13+37.015.3+372.461

Койчева Т. І.

**ВИЗНАЧЕННЯ ФЕНОМЕНА КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ
ВИКЛАДАЧІВ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В КАТЕГОРІЯХ
СУТНОСТІ ТА ІСНУВАННЯ**

У статті розглянуто методологічні засади дослідження корпоративної культури викладачів педагогічного університету в категоріях сутності та існування.

Ключові слова: корпоративна культура, методологічний аналіз, категорія сутності, категорія існування.

Встановлення меж пізнаваного об'єкта, тобто його якості, становить першу і найважливішу задачу будь-якого дослідження. Проте вже в самому тлумаченні філософського змісту категорії якості міститься вказівка на те, що будь-яку якість не може бути розглянуто і зрозуміло як щось непорушне, раз і назавжди дане. Підкоряючись загальним законам діалектики, воно неминуче, за певних обставин, виникає з небуття, розвивається, кількісно нарощуючи прояв своїх найважливіших характеристик, набуває рис зрілості і за певних обставин зникає, переходячи у нову якість, новий стан. Очевидно, що даним закономірностям об'єктивно підпорядковується процес формування і розвитку корпоративної культури викладачів педагогічного університету.

Згідно з положеннями діалектичного матеріалізму, джерелом всякого руху є єдність і боротьба протилежностей. Породжуючи протиріччя в самому предметі і його стосунках з зовнішнім середовищем, вони вирішуються в ту чи іншу сторону, приводячи тим самим предмет або річ у рух. Однак не будь-який рух може бути визнано розвитком, так само як і не кожне розв'язання протиріччя може стати джерелом цього розвитку.

Наукова та суспільно-історична практика дозволили встановити, що рушійною силою розвитку, його джерелом стають тільки ті протиріччя, які об'єктивно і безпосередньо пов'язані із сутністю самого предмета, речі або процесу. Суперечності, які є похідними в бутті цих речей, до такого розвитку не приводять. Тільки протиріччя сутності породжують розвиток якості. У зв'язку з цим виникає необхідність у більш детальному обговоренні феномена корпоративної культури викладачів педагогічного університету в обсязі змісту категорії сутності і гносеологічно пов'язаних з нею категорій явища та існування.

У найбільш широкому тлумаченні категорія сутності розкриває сенс речі, явища в тому вигляді, в якому вона є сама по собі. У цьому моменті сутність збігається з якістю. Але якщо якість характеризує визначеність буття речі, процесу, то сутність відображає завдяки чому ця визначеність набула своєї специфічної якості.

Пізнання суті – це пізнання глибинних зв'язків і відносин об'єкта пізнання, закономірностей їх розвитку, через які він набуває свої якісно стійкі риси і властивості, що обумовлюють його цілісність або "самобуття".

Філософське розуміння не зводить сутність до незмінного і абсолютного. Сутність – скороминуша. Сутність є відношенням з самою собою, лише будучи відношенням з іншим. За Гегелем, сутність є зануреним в саме себе буття, тобто просте становлення сутності є відношенням, покладеним як заперечення негативного, як опосередкування речі в самій собі самою собою [1, с.264].

Таким чином, очевидно, що через поняття сутності виражається мінливість речі, її рух у силу внутрішньої суперечливості, у силу того, що річ змінюється в самій собі.

Якщо розглядати цю тезу в рамках дослідження корпоративної культури викладачів педагогічного ВНЗ як деякої якості, то можна стверджувати, що її визначення передбачає виявлення специфіки цієї культури, її відмінності від інших типів корпоративних культур, прямо або побічно пов'язаних з діяльністю освітніх установ. Разом з тим, це і виявлення відмінності в самій корпоративній культурі викладачів педагогічного вишу, породжувані її функцією, яку вона виконувала на різних етапах його й свого розвитку.

Сутність досліджуваної корпоративної культури викладачів педагогічного університету передбачає встановлення таких стійких характеристик, які, будучи породжені її іманентними властивостями, забезпечують можливість її внутрішньої розбіжності на множинні форми прояву. Іншими словами, дослідження корпоративної культури викладачів педагогічного вишу, взятого з боку сутності, об'єктивно передбачає наявність деякої безлічі форм її існування в даній якості.

Зауважимо, що виявлення суті предмета завжди пов'язане з теоретичним рівнем пізнання і є результатом абстрактного мислення. В основі цього процесу лежить перехід від опису безпосередньо спостережуваних фактів на рівні конкретних явищ до їх пояснення. Сутність розкривається тільки завдяки того, що при зіставленні численних фактів реального буття речі (тобто її явища) у них виділяється щось спільне і нероздільне. Тим самим категорії сутності й явища безперервно пов'язані у процесі пізнання і відображають фактичний рівень дослідження, на якому вирішуються його завдання, знаходить своє місце діалектика єдиного і різноманітного.

Дослідження корпоративної культури викладачів педагогічного ВНЗ з точки зору її якісної визначеності припускає відділення в ній об'єктивного змісту, яке має місце у всіх конкретних формах її прояву, відстороненого від зовнішніх і внутрішніх випадкових спотворень. Дослідження цієї ж культури, але з точки зору її сутності, зміщується в бік виявлення безлічі форм у прояві її об'єктивного змісту, внутрішніх передумов, породжуваних самими суб'єктами культури.

Осмислення корпоративної культури викладачів педагогічного вишу крізь призму категорій сутності й явища, крім усього іншого, служить об'єктивною умовою для її вимірювання як якості в кількісному відношенні. Оскільки сутність – це завжди продукт абстрактного мислення, ідеального представлення деякої речі на теоретичному рівні пізнання у вигляді деякої моделі, то її як таку, саму по собі виміряти не можна. Сутність або є, або її немає. Однак пояснення механізмів її становлення, засноване на зіставленні та аналізі численних і різноманітних актів прояву корпоративної культури викладачів, описується визначенням кореляції (зв'язків) між окремими її елементами.

Збереження в корпоративній культурі викладачів педагогічного ВНЗ, як предметі дослідження, специфіки науково-педагогічного пізнання передбачає не тільки констатацію її якості в об'єктивних і сутнісних характеристиках, але й розгляду в тих зв'язках і відносинах, які забезпечують можливість її цілеспрямованого і усвідомленого формування. У зв'язку з

цим виникає необхідність обговорення даного питання в обсязі ще однієї категорії – категорії існування.

Сам термін "існування" в перекладі з латинської вказує на щось, що зобов'язане своїм походженням іншому. Існувати – це означає бути опосередкованим чимось іншим. У цьому сенсі будь-яка сутність – реально прояв тільки через своє існування чи спосіб буття.

З точки зору діалектичного матеріалізму, жодна з форм руху матерії не може бути виявлена, тобто виділена серед інших і досягнута лише в співвідношенні з самою собою. Будь-яка річ, процес або явище набувають свою визначеність завдяки своїй взаємодії з іншими речами, явищами і процесами. Будь-яка форма руху матерії одночасно співвіднесена з самою собою (як сутність) і одночасно з іншими сутностями. Вона опосередкована ними в своєму розвитку, у своєму русі в просторі та часі.

На відміну від сутності, яка породжується протиріччями всередині самої речі, її існування зумовлено протиріччями між різними речами. Це дає підставу розглядати існування як спосіб буття речі, її якісної визначеності, взятої з боку свого зовнішнього опосередкування або детермінації.

Кожна форма руху матерії є одночасно сутністю та існуванням і в силу цього підпорядкована двом типам протиріч – внутрішнім і зовнішнім. Якщо річ являє собою щось і в той же час "інше" (але не "своє інше"), якщо вона співвіднесена не тільки з самою собою, але і з іншими речами, то неминуче потрапляє під їхній вплив, опосередковується ними, що породжує протиріччя її існування. Діалектика існування дозволяється у взаємозв'язку і переході однієї якості в іншу, від одного різного до іншого. Воно пояснює спосіб опосередкування і переходу одного в інше.

Саме завдяки цим специфічним властивостям діалектику існування визначають як детермінізм. Хоча між сутністю та існуванням і є об'єктивні відмінності, філософія не розглядає їх як жорстко і безпосередньо протилежні один одному. Сутність не є більш цінною, більш глибокою і справжньою в пізнавальному плані характеристикою об'єкта дослідження, ніж його існування. Сутність не є поза свого існування, одного не може бути без іншого. При цьому сутність та її існування органічно пов'язані з якістю речі, його визначеністю і цілісністю. Вони різні аспекти механізму його породження, ідеально представлені в плані внутрішньої і зовнішньої взаємодії.

Слідуючи логіці відношень сутності та існування в дослідженні корпоративної культури викладачів педагогічного ВНЗ як якості, представляється можливим намітити загальні підходи і підстави в пошуку джерел її становлення і розвитку. Важливо, що вони не можуть бути пояснені ні з самої корпоративної культури, що найбільш часто зустрічається в педагогічних і психолого-педагогічних дослідженнях, ні з відношення до неї викладачів як суб'єктів даної культури, що також традиційно для педагогічних досліджень, ні з особливостей соціокультурної ситуації, у рамках якої вона існує як досліджувана якість. Тільки сукупність усіх цих сторін може служити підставою для опису і пояснення реально існуючого феномена корпоративної культури викладачів педагогічного вишу як деякої якості, механізму його становлення і умов розвитку. Тим самим створюються об'єктивні передумови для вивчення педагогічних умов її формування.

Важливим висновком, що логічно випливає з відношення сутності та існування, є те, що об'єктивна розбіжність єдиної у своїй якості корпоративної культури викладачів педагогічного університету постулюється як безліч конкретних форм прояву, що обумовлюються зовнішніми і внутрішніми чинниками.

В обґрунтуванні логіко-методологічних передумов дослідження розглянуті вище категорії характеризують собою зовнішню схему руху в пізнаваному об'єкті, онтологію педагогічної реальності, у межах якої розглядається корпоративна культура викладачів педагогічного ВНЗ як об'єкт дослідження, що фіксуються в ній властивості і найбільш загальні закони розвитку. Разом з тим, описуючи загальну схему пізнання, ці категорії не вказують на ту методологічну установку, з позицій якої передбачається пояснення спостережуваних явищ і процесів, спосіб інтерпретації результатів дослідження.

Визначеність у цьому питанні важлива, оскільки в теорії та практиці наукового пізнання проглядаються дві основні тенденції в інтерпретації наукових даних. Основу першої, найбільш традиційної для педагогічних досліджень, становить елементний або структурно-компонентний підхід, головний зміст якого визначається прагненням виділити в об'єкті його найпростіші і нероздільні структурні одиниці.

При цьому передбачається, що властивості об'єкта як цілого породжуються сумою або складанням властивостей його частин. Подальший розвиток цього положення приводить дослідників до висновку, що пізнання об'єктивних властивостей елементів і способів їх зміни відкриває можливість змінювати властивості і, отже, якість самого цілого. Саме в контексті такого підходу розробляються всі найбільш відомі концепції вдосконалення у ВНЗ підготовки майбутнього вчителя до професійної діяльності, підвищення її якості. Різниця полягає в тому, що виділяють дослідники в якості першооснови: здібності, уміння, знання, індивідуально-психологічні характеристики особистості, готовність, компетентність і т. д.

Інша тенденція також виходить з відношення цілого і його елементів. Її основу складає так званий цілісний або системний підхід, головна ідея якого виражається в тому, що властивості цілого не є сумативним породженням властивостей його елементів. Більше того, властивості цілого, притаманні їм у реальному існуванні, можуть бути повністю відсутні у його елементах. Вони є наслідком, але не механічним складанням складної взаємодії властивостей елементів у процесі їх кількісного перетворення. Властивості цілого – це підсумок, кінцевий результат таких перетворень, завдяки чому об'єкт отримує поштовх до існування і функціонування в тому вигляді, у якому він безпосередньо спостерігається, тобто стає якісно визначеним у своєму бутті.

Саме в цьому стані, і тільки в цьому, об'єкт здатний виявляти детермінованість своєї поведінки щодо інших визначеностей суворо обмеженим набором властивостей. Таким чином, поняття цілісності об'єктивно входить до числа найважливіших характеристик якості, що свідчать про рівень його розвитку, зрілості і стійкості.

Інша, і не менш важлива обставина, що передбачає звернення до цілісного підходу як способу інтерпретації даних у дослідженні корпоративної культури викладачів педагогічного ВНЗ як якості, полягає в тому, що в наукову практику все міцніше входить представлення культури як органічно цілого, властивості якого не виводяться з властивостей її елементів. Це положення отримало своє обґрунтування як у філософії, так і в певних соціальних науках (К. Абульханова-Славська, І. Андреев, В. Ганзен, В. Єгоров, Г. Суходольський, В. Швирьов, Е. Юдін та ін.).

У найбільш широкому сенсі цілісність розуміється як внутрішня єдність речі, її відокремленість, диференційованість від зовнішнього середовища. Разом з тим, ця визначеність не є абсолютною, а відносною, оскільки будь-яка річ існує лише в єдності з середовищем, завдяки встановлюваним у взаємодії з нею безлічі зв'язків і відносин.

Методологічно поняття цілісності вказує на необхідність виявлення внутрішньої детермінації об'єкта дослідження і недостатності пояснення його специфіки тільки на основі зовнішніх впливів, тобто з боку його існування. Пояснювальна сила поняття цілісності в тому, що воно передбачає характеристику різноманіття не тільки в його єдності, але водночас у його русі та розвитку. У цьому сенсі поняття цілісності правомірно розглядати як форму представлення конкретного знання про об'єкт, в якій зливаються воедино пізнання його сутності та існування. Цілісність синтезує пізнання цих сторін якісної визначеності.

У сучасній філософії поняття цілісності розглядається як інструмент діалектико-матеріалістичного і науково-теоретичного мислення, застосування якого пов'язує воедино принцип єдності матерії з принципом її розвитку.

Матеріальна єдність світу є універсальною підставою цілісності, яке в кожному конкретному випадку, на рівні конкретного явища набуває свою особливу специфічну форму. Здатність предметів, процесів і явищ світу об'єднуватися в цілісності, з одного боку, і розпадатися на складові елементи – з іншого, становить одну з найбільш загальних і істотних властивостей матерії. "Тенденція до створення цілісних систем корениться в самому

фундаменті матерії, в єдності матеріального світу, у властивих йому закономірностях, у загальному характері взаємодії, яке знаходить свій конкретний прояв в гравітації, електромагнетизмі, ядерних і багатьох інших взаємодіях предметів і явищ. Розкрити природу цілісності – це означає відшукати і вивчити ці взаємодії, причина яких лежить не в суб'єкті, не в зовнішніх надприродних обставинах, а в самій матерії" [2, с.65].

У сучасних наукових концепціях цілісності вихідним є відношення "ціле-частина", в якому "ціле" висловлює сам об'єкт, створений взаємозв'язком його частин і відрізняється від них якісно новими властивостями. Відмінною рисою такого роду цілого в порівнянні з будь-якою іншою безліччю частин є те, що належні йому елементи обов'язково корелюють між собою. Тільки завдяки цьому виникає можливість перетворення частин як під впливом один одного, так і під впливом цілого: "... цілісні характеристики виступають насамперед у зв'язку з інтегральними властивостями, сторонами об'єкта, з якими вони пов'язані за своїм походженням. Цілісні характеристики виникають і існують лише як результат сукупного взаємозв'язку і взаємозумовленості всіх частин. Функціональні відносини перетворюють вихідні компоненти в такі елементи (частини), які здатні висловлювати специфіку цілого" [3, с.31-32].

У поясненні природи цілісності важливе місце займає розрізнення потенційного стану частини, тобто якою вона може бути в принципі, і актуального – яким вона є зараз. У теоретико-пізнавальному плані це розходження дозволяє перейти від трактування чисто зовнішнього положення частин у їх потенційних властивостях, які не передбачають будь-якого руху, і розвитку до подання їх у функціональних залежностях, за допомогою яких вони набувають свої актуальні властивості, що визначають їх роль і місце в загальній структурі цілого. "Найважливіше у відносинах частин – це перетворення частини у функціональну одиницю цілого. Поза цього перетворення не можна досягти розуміння істотних особливостей цілісності як системи" [3, с.49]. Тобто дослідження об'єкта як цілісності вимагає, щоб підставою для його аналізу виступали не потенційні, а актуальні, наявні характеристики його елементів.

Передумовою і умовою збереження і розвитку цілісності є її неоднорідність і суперечливість. У процесі руху цілісності, її відносно однорідні елементи неминуче піддаються впливу зовнішніх і внутрішніх сил. Різні за своєю силою і спрямованістю, ці сили стимулюють інтенсивну зміну в одних елементах цілісності, гальмуючи і пригнічуючи розвиток інших. У результаті пристосування до впливу цих сил, у прагненні до відносної рівноваженості з середовищем і стійкості в підтримці свого досягнутого стану, елементи цілісності неминуче диференціюються і утворюють її структуру. Ціле завжди складається з частин, що відрізняються одна від іншої. За висловом К. Маркса, частини цілого є "відмінності всередині єдності" [4].

Неоднорідність і суперечливість цілісності складають джерело її функціонування і розвитку. Завдяки протиріччям елементів відбувається їх зчеплення, взаємодія один з одним, взаємне доповнення і компенсація один одного.

Важливий момент у розумінні цілісності пов'язаний з визнанням конкретно-історичного характеру її існування. Цілісність не може бути взята сама по собі, оскільки вона безліччю своїх зв'язків і відносин опосередкована з навколишньою дійсністю. Саме ці зв'язки і відносини породжують якість цілісності, тільки в них вона проявляє свій конкретний зміст на рівні реальних процесів і явищ. І будь-яка зміна в цих зв'язках і відносинах, внутрішніх і зовнішніх обставин існування цілісності неминуче спричиняють її зміну, тобто породжують уже іншу цілісність, що володіє іншою якістю. Отже, пізнання цілісності в якості своєї необхідної умови передбачає аналіз конкретно-історичних обставин її існування.

Розгляд корпоративної культури викладачів педагогічного університету з точки зору її цілісності пов'язаний з прийняттям положення діалектичного матеріалізму про те, що справжнє є ціле. Виконуючи в дослідженні роль методологічного принципу, це положення

обґрунтовується в роботах Гегеля і по суті своїй зводиться до ідеї, що не результат є дійсне ціле, а результат разом зі своїм становленням [5].

З цього випливає, що дослідження корпоративної культури викладачів педагогічного університету в її власному та безпосередньому бутті не можна обмежити констатацією та описом вже сформованої сутності. У будь-якому випадку такий опис буде неповним, недостатнім, оскільки в ньому не враховано, яким чином дана якість виникла в надрах попереднього часу.

Відсутність початку, витоків виникнення якості як цілісності не дозволяє встановити міру її відносності, що в принципі суперечить ідеям руху і розвитку. У зв'язку з предметом нашого дослідження з цієї тези випливає, що якість, властива корпоративній культурі викладачів педагогічного університету в даний час, може бути пізнана і осмислена як щось певне, органічно ціле і об'єктивно існуюче тільки в світлі тих передумов, об'єктивних обставин, які породили її та зробили традиційною. Однак необхідно розрізняти умови становлення нової якості як певної цілісності й умови її існування.

Умови становлення належать історії. Вони не є моментом вже існуючої цілісності, а тільки її передумовами. Ці передумови зникають, як тільки якість знаходить свою визначеність, тобто цілісність. З цього моменту цілісність вже не виходить з передумов свого становлення, але посилається самій собі і виходячи з самої себе створює передумови для збереження свого стійкого стану і можливості для подальшого розвитку.

Поняття цілісності стосовно інтерпретації соціальних процесів і явищ вказує на особливості механізму становлення нової цілісності в надрах старої. Даний процес слід розуміти не як дифузний рух або як ускладнення деякого зародкового ядра, але як поступове, в окремих точках, розкладання цілісності, що історично зжила себе. Отримавши науково-теоретичне обґрунтування в теорії синергії, ця ідея приводить до висновку, що розвиток будь-якого соціального явища до стану зрілої якісної визначеності (тобто цілісності) не може протікати без революційного стрибка. При цьому сама фаза стрибка органічно вплітається в процес розвитку цілісності, але не передує йому.

Ця ідея та її обґрунтування сучасними вченими спростовують твердження про те, що в надрах старої якості формуються паростки нового. Термін "паросток" ґрунтується на уявленні, що цілісність має своїм початком щось просте та абстрактне, яке в процесі свого розвитку набуває рис складного і конкретного.

Сучасні концепції цілісності соціальних процесів і явищ виходять з того, що виникнення нової цілісності починається з різноманітних процесів у різних точках, які вже не відповідають сутності старого. Вони проявляють себе як зустрічні тенденції, що поки не складаються в органічне ціле. Таким чином, в якості джерела нової цілісності виступає не один "паросток", а розпорошене різноманіття, окремі елементи якого самі по собі можуть володіти цілісністю і складністю.

За певних кількісних перетвореннях це розчленоване різноманіття в межах міри конститується і в результаті цього революційного стрибка далі розвивається як єдине, диференційоване і суперечливе в собі ціле.

Важливо, що розкладання існуючої цілісності починається в окремих точках на стадії її зрілості. Поступово захоплюючи все більше і більше сторін соціального організму, воно стає передумовою неминучих якісних перетворень і поступово призводить до виникнення нової якості.

З наведених міркувань випливає важлива риса цілісності: вона не складене з частин ціле, а єдність особливого роду, специфіка якої полягає в тому, що об'єднує різні елементи, які наповнюються однією сутністю. І тільки в такому вигляді вони набувають своєї якості. Будь-яка зміна у складі елементів, так само як і в тенденціях, які об'єднують їх, неминуче веде до руйнування обумовленої ними цілісності і виникнення нової, що по суті збігається з переходом однієї якості в іншу.

Розуміння становлення цілісності як становлення її унікальності, самобутності, розкриває ще одну грань у дослідженні корпоративної культури викладачів педагогічного

університету. Її зміст визначається тим, що становлення особливого як загального не нівелює самого особливого. Більше того, тільки через особливе і проявляється загальне. І поряд з цим, тільки в загальному, на його фоні, найбільш чітко проявляється особливе.

Завершуючи обговорення змісту філософських категорій, що визначають методологічний каркас дослідження і одночасно розкривають логіку постановки і вирішення його завдань, важливо підкреслити, що ними не може бути обмежена вся повнота науково-теоретичного і методологічного осмислення корпоративної культури викладачів педагогічного ВНЗ як унікальної сутності. У нашому розумінні вони становлять лише деякі віхи, або орієнтири у визначенні онтології об'єкта дослідження і гносеологічних посилок до його вивчення. Пояснюючи обрану в дослідженні корпоративної культури викладачів педагогічного університету загальну методологічну установку і вихідні положення, виділені філософські категорії дозволяють окреслити те коло науково-теоретичного знання, систематизація і заповнення якого є необхідною умовою для створення теорії корпоративної культури педагогічних університетів та концепції управління її якістю.

Уточнення змісту філософських категорій, крізь призму яких передбачається здійснити аналіз корпоративної культури викладачів педагогічного університету, її сутності та форм існування, умов становлення і розвитку, дозволяє перейти до дослідження цього феномену на конкретному рівні його буття, обмеженому вже безпосередньо діяльністю її суб'єктів як носіїв даної культури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гегель Г. Энциклопедия философских наук. Наука логики. Т.1. / Г. Гегель. – М. : Мысль, 1975. – 452 с.
2. Афанасьев З. Г. Системность и общество / З. Г. Афанасьев. – М. : Политиздат, 1980. – 368 с.
3. Абдеев Р. Н. Философия информационной цивилизации / Абдеев Р. Н. – М. : ВЛАДОС, 1992. – 267 с.
4. Блауберг И. В. Системный подход в современной науке / И. В. Блауберг, В. Н. Садовский, Э. Г. Юдин // Проблемы методологии системного исследования / Ред. И. В. Блауберг и др. – М. : Мысль, 1970. – 455 с.
5. Афанасьев З. Г. Системность и общество / З. Г. Афанасьев. – М. : Политиздат, 1980. – 368 с.

Койчева Т.И.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ФЕНОМЕНА КОРПОРАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА В КАТЕГОРИЯХ СУЩНОСТИ И СУЩЕСТВОВАНИЯ

В статье рассмотрены методологические основы исследования корпоративной культуры преподавателей педагогического университета в категориях сущности и существования.

Ключевые слова: корпоративная культура, методологический анализ, категория сущности, категория существования.

Koicheva T.I.

DEFINITION OF THE PHENOMENON OF CORPORATE CULTURE AMONG TEACHERS FROM A PEDAGOGICAL UNIVERSITY IN THE CATEGORY OF ESSENCE AND EXISTENCE

The article describes the methodological basis of the study of corporate culture among teachers from a pedagogical university in the categories of essence and existence.

Key words: corporate culture, methodological analysis, category of essence, category of existence.